

Tverrfaglig samarbeid barn og ungdom

Taushetsplikt og opplysningsplikt

Foredragsholder: Advokat Ragnhild Kverneland

BRÆKHUS

Informasjonsreglens «yin og yang» - taushetsplikt og opplysningsplikt

- **Taushetsplikt og meldeplikt / opplysningsplikt** er to sider av et hele, som er én sammenhengende tankegang.
- Husk at du er et «flink forvaltningsorgan»
- Forvaltningsmessig taushetsplikt – fvl §§13 – 13 e : hvordan? hvem? om hva?
- Yrkesmessig taushetsplikt (spesifikk plikt knyttet til yrkesutøvelsen) - for eksempel helsepersonelloven § 21, opplæringsloven § 15 – 1, barnehageloven § 20 og barnevernloven § 6 - 7.
- Taushetsplikten er rettet mot den enkelte yrkesutøver, og er i tillegg et ledelsesansvar omfattende hele virksomheten/alle underordnede.

Hva innebærer taushetsplikten?

- Tie – ikke spre informasjon aktivt eller passivt – «plikt til taushet og diskresjon»
- Hindre spredning også på andre måter – for eksempel dokumenter som ligger åpent eller å hilse på åpen gate.
- Om hva ? – personopplysninger - «noens personlige forhold»
- Overfor hvem ? Hva med pårørende og ektefeller ?
- Det hjelper ikke at «alle har taushetsplikt»

Unntak fra taushetsplikt

- Anonymisert form : Norge er et lite land, noen kommuner er små. Anonymiteten må være reell. Viktig å varsle straks en selv «tror» en vet hvem det snakkes om og slik stoppe informasjonsutvekslingen.
- At opplysningene brukes for å oppnå det formål opplysningene er gitt eller innhentet for - fvl § 13 b nr 2 (saksforberedelse, gjennomføring av avgjørelse, oppfølging og kontroll)
- Arbeidsmessige forhold i samme organ nødvendiggjør at informasjon deles med tjenestemann innad i organet (men bare nødvendig informasjon) – fvl § 13 b nr 3
- Opplysninger til annet forvaltningsorgan som er nødvendig for at organet skal få gjort jobben sin (for eksempel til PPT) – fvl § 13 b nr 5
- Opplysningsplikt i særlige tilfeller – særlig overfor barnevernet (se nedenfor)

Samtykke fra den opplysningen gjelder – det viktigste unntak

- Hvem kan samtykke på vegne av barn (foreldreansvar - folkeregisteret)?
- Når kan barn selv samtykke (barnevern 15 år, helse 16 år/12 – 16 år) – hva med yngre barn (barnekonvensjonen – medvirkning, ingen aldersgrense)?
- Samtykket må være informert og skriftlig (eller nedtegnes etter at det er gitt muntlig)
- Samtykkets utforming – hvor detaljert må det være/ferdig laget skjema ?
- *Samtykke som dynamisk dokument*
- Det kan trekkes tilbake og det kan stilles betingelser (fvl § 13 a nr 1)
- Hva gjør en når en ikke får samtykke?

«GODE SAMTYKKER GIR GODT TVERFAGLIG SAMARBEID OG GOD RELASJON TIL FORELDRE OG BARN»

Opplysningsplikten til barnevernet – bvl § 6 - 4

«Opplysninger skal så langt som mulig innhentes i samarbeid med den saken gjelder eller slik at vedkommende har kjennskap til innhentingene.

Offentlige myndigheter skal av eget tiltak, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger til kommunens barneverntjeneste når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. §§ 4-10, 4-11 og 4-12, når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. § 4-24, eller når det er grunn til å tro at det er fare for utnyttelse av et barn til menneskehandel, jf. § 4-29. Like med offentlige myndigheter regnes organisasjoner og private som utfører oppgaver for stat, fylkeskommune eller kommune. Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av loven plikter offentlige myndigheter å gi slike opplysninger. Etter pålegg fra disse organer plikter offentlige myndigheter i forbindelse med sak som fylkesnemnda skal avgjøre etter §§ 4-19, 4-20 og 4-21, også å gi de opplysninger som er nødvendige for å kunne vurdere om en flytting tilbake til foreldrene, eller samvær med dem, vil kunne føre til en situasjon eller risiko for barnet som nevnt i §§ 4-10, 4-11 eller 4-12.

Også yrkesutøvere i medhold av helsepersonelloven, psykisk helsevernloven, helse- og omsorgstjenesteloven, lov om familievernkontorer, meklingsmenn i ekteskapsaker (jf. lov om ekteskap), samt friskolelova plikter å gi opplysninger etter reglene i andre ledd.»

Brev av 17.12.14 til alle landets kommuner fra Justisdepartementet – dette gjelder ALLE yrkesgrupper

- «Ansatte i barnehager eller skoler har daglig kontakt med barnehagebarn eller elever og følger deres utvikling tett. Det er derfor særlig viktig at kommunen sikret at disse ansatte har den nødvendige kjennskapen til opplysningsplikten til barneverntjenesten...»
- «opplysningsplikten gjelder der det er grunn til å tro at mishandlet i hjemmet....andre former for alvorlig omsorgssvikt....vedvarende alvorlige atferdsvansker» - **ALVORLIG FOR HVEM?**
- «Kravet *grunn til å tro* at innebærer at det må være en konkret mistanke eller bekymring. Det er mao ikke snakk om at man må vite at situasjonen for barnet er alvorlig. Denne vurderingen skal det overlates til barneverntjenesten å finne ut av.»

Meldeplikten til barnevernet

- Meldeplikten inntreer når informanten har "grunn til å tro" at – hvor ligger terskelen og hvor mye egen « etterforskning» kreves det? Mistanke/bekymring er nok. **«Du kommer i fengsel hvis du ikke gjør det – ikke hvis du gjør det !»**
- Hvilke former for alvorlige mangler rammes av meldeplikten? Fysisk omsorgssvikt (mat, klær, oppfølging av skolearbeid, hygiene, møte til skolen, helse) og psykisk omsorgssvikt (samspill, emosjonell ivaretagelse, foreldrenes egne helseutfordringer/rus), vold og overgrep samt barn med alvorlige atferdsvansker (rus , kriminalitet, vagabondering), melde på risiko (baby og flere risikofaktorer ved foreldrene) **HUSK BARNEFOKUS – ALVÅRLIG FOR BARNET**
- Meldeplikten er ikke oppfylt ved en anonym melding.

«En personlig og umiddelbar plikt»

- Meldeplikten er «et selvstendig og personlig ansvar», dvs en personlig plikt for den enkelte og kan ikke overstyres av arbeidsgiver.
- Handlingsplikten er «umiddelbar» – også i de tilfeller en selv iverksetter tiltak. Dette er mao et både/og - ikke enten/eller!
- Meldeplikten gjelder uansett om (mange) andre også har meldeplikt.
- Meldeplikten er ikke oppfylt én gang for alle, selv ikke når mange jobber sammen. Viktig med supplerende meldinger.
- Meldeplikten gjelder uansett om det er barnets bosted eller et samværshjem, og dette korresponderer med tilsvarende undersøkelsesplikt for barnevernet, tenk alltid TOTAL omsorgssituasjon, ikke vær med på farlig fragmentering.

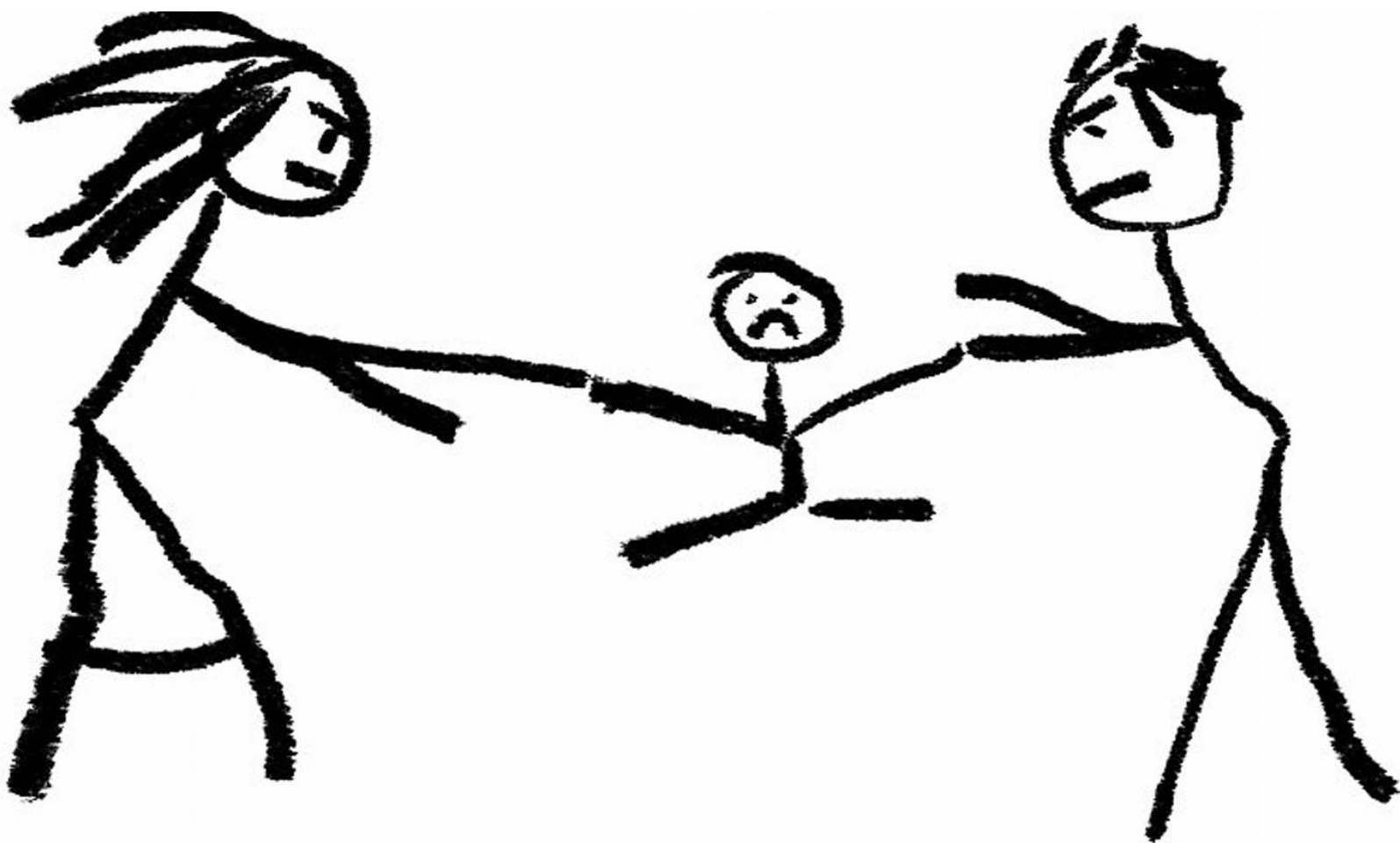
Hva bør en slik melding inneholde – hva er relevant og nødvendig informasjon?

Huskeliste for gode meldinger – hvordan sikre muligheten for kontradiksjon, bevaring av relasjonen til foreldrene samtidig som barn beskyttes?

1. Beskrivelse av faktum : hva er observert, hvor mange ganger, over hvor lang tid. Gode beskrivelser er viktig både for barnevernets videre arbeid og senere rent bevismessig ved en nemndssak.
2. Hvilke tiltak har vært rettet inn mot barn og foreldre; herunder en beskrivelse av barnet og dets eventuelle spesielle behov?
3. Melderens vurdering: Hva er det med disse observasjoner som gjør deg som fagperson bekymret? Formuler tydelig ut hva bekymringen er.
4. Barnets medvirkning: Er barnet informert om bekymringen/at det sendes bekymringsmelding? Hvorfor ikke? Hva var barnets reaksjon?
5. Foreldrenes medvirkning: Er foreldrene informert? Hvorfor ikke? (vold/overgrep – ellers alltid) Hva var deres reaksjon? Gi foreldre muligheten til å skrive inn sine kommentarer nederst på meldingen.

Informasjon fra, til og om barn

- **Barneloven § 47 – foreldre** har, uavhengig av om de har del i foreldreansvaret, krav på opplysninger om barnet «når det blir bedt om det» - dvs bare på forespørsel og ikke av eget tiltak.
- Disse opplysningene kan «nektas gjeve dersom det kan vere til skade for barnet» Typisk far eller mor uten foreldreansvar hvor skolen mistenker vold/overgrep ut fra barnets uttalelser til skolen og skolen vurderer at det vil skade barnet at forelderen får del i opplysningene. I slike tilfeller må det fattes vedtak om tilbakehold av opplysninger i medhold av barneloven § 47 og vise til forvaltningslovens klageregler i kap IV
- **Steforeldre** – Hva har de krav på og hvem må samtykke? Husk barnets medbestemmelsesrett og at fokus er at FORELDRENE skal samarbeide om sitt felles barn.

BRÆKHUS

Hvordan unngår man at fellesskapet blir en tåkelegging av utsatte barns behov for intervensjon?

- Klart mandat for samarbeid
- Gode og utfyllende samtykker som justeres underveis
- Klart definerte roller – hvem er jeg, hva er jeg, hvor er jeg ansatt...osv
- Oversikt over begrensinger i samarbeidet
- Klare journalføringsrutiner – alle skriver i sin journal – flinkt fovaltningsorgan
- Bevissthet rundt den enkeltes PERSONLIGE ansvar i forhold til meldeplikten til barnevernet
- Barnet i fokus i samtalene – ikke fortape seg i de voksnes problematikk

«Så lett og så vanskelig er det – lykke til!»

Kontaktperson:

Ragnhild Kverneland

Partner, advokat

Telefon: +47 67 21 69 00 // + 47 91 56 31 46

E-post: kverneland@bd.no

B RÆKHUS

B RÆKHUS ADVOKATFIRMA DA WWW.BRÆKHUS.NO

OSLO Dronning Mauds gt 10, Postboks 1369 Vika, NO-0114 Oslo, Norge t: +47 23 23 90 90 f: +47 22 83 60 60
SANDVIKA Rådmann Halmrasts vei 7, Postboks 216, NO-1300 Sandvika, Norge t: +47 67 21 69 00 f: +47 67 80 90 61
Org. nr: 980 515 877 MVA Konto nr 6074.06.67273